

12 Ιουνίου 2017

«Μόνωσις και απομόνωσις του μοναχού στο Κοινόβιο» (Γέροντας Ελισαίος, Καθηγούμενος Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας)

/ [Πεμπτούσια](#)

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απομαγνητοφωνημένη ομιλία του Καθηγουμένου της Ι.Μ. Σίμωνος Πέτρας Αρχιμανδρίτη Ελισαίου που έγινε στην Αικατερίνμπουργκ στις 27/5/2016.

Σεβασμιώτατοι άγιοι Αρχιερείς, Πανοσιολογιότατοι Καθηγούμενοι και Οσιολογιώτατες Γερόντισσες, Σεβαστοί πατέρες και σεβαστές αδελφές,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Δεχθήκαμε να ομιλήσουμε στην παρούσα μοναστική σύναξη, ανταποκρινόμενοι στην ευγενή πρόσκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αικατερινμπούργκ και Βερχοτούρι κ. Κυρίλλου και θέλοντες να συνδράμουμε κατ' αυτόν τον τρόπο στις εκδηλώσεις για τα 1.000 χρόνια παρουσίας των ρώσων μοναχών στο Άγιον Όρος. Πριν προχωρήσουμε, σας στέλλομε τις ειλικρινείς ευχές μας και εκφράζουμε την βαθειά φιλαδελφία και αγάπη μας.

Το θέμα μας «Μόνωσις και απομόνωσις του μοναχού στο Κοινόβιο» είναι πολύ σημαντικό στην μοναχική πορεία του μοναχού, στην εσωτερική του ζωή και στην διακονία του.

Το Κοινόβιο που παριστάνει τα διεσκορπισμένα τέκνα του Θεού να γίνονται μία οικογένεια με αγάπη και διάθεση ο ένας να διακονεί τον άλλο, είναι μία συνοίκηση όχι ψυχρών ατόμων, αλλά συμπόρευση προσώπων που θέλουν να είναι ένα σώμα, να χαίρεται ο ένας την πνευματική πρόοδο του άλλου, να λατρεύουν και να προσκυνούν τον Κύριο με μία καρδιά και ένα στόμα, ο οποίος είναι η Κεφαλή όλου του σώματος της Εκκλησίας και κάθε εκκλησιαστικής και μοναστικής συνάξεως.

Η μόνωσις είναι μία προϋπόθεση ζωής η οποία δεν μπορεί ποτέ να εκλείψει από τον άνθρωπο, τον οποίον έκτισε ο Θεός με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να διαλέγεται μόνος του μετά του Θεού. Αυτή η προϋπόθεση της μονότητος του ανθρώπου στον τόπο που αγωνίζεται του δίνει την χάριν να συνομιλεί με τον Θεόν ενώπιος ενώπιω.

Όμως την μόνωση η Εκκλησία δεν την έθεσε ποτέ μακριά από την κοινότητα, την οικογένεια του Κοινοβίου. Η κοινωνία είναι το σκαλοπάτι που ανεβάζει τον μοναχό στην ζωή της μονώσεως, η οποία μόνωση με την σειρά της είναι μία τέλεια κοινωνία πλέον με τον Θεόν. Ίσως από κάποιους υποστηρίζεται η άποψη ότι ο μοναχός είναι κάποιος που απομακρύνθηκε από την κοινωνική ζωή και επομένως είναι μη κοινωνικός. Μάλλον όμως το αντίθετο συμβαίνει.

Οι κοσμικοί άνθρωποι αποτελούν κοινωνία, αλλά έχουν το τρέξιμο της καθημερινότητας και την μέριμνα του κόσμου. Κυνηγούν τα μάτια και φευγαλέα πράγματα του παρόντος αιώνας. Ο μοναχός είναι πάντοτε άνθρωπος που ζει σε κοινωνία με τους άλλους. Αν βέβαια ζει με πέντε ή με πενήντα, είναι θέμα της εκλογής του. Πάντοτε όμως έχει να κάνει με ανθρώπους.

Η αληθινή όμως κοινωνία είναι προϋπόθεση της πνευματικής ζωής. Γι' αυτό η αληθινή κοινωνία επιτυγχάνεται στην εργασία, στην σιωπή και ιδιαίτερα στην λατρεία. Αυτή η κοινωνία αποδεικνύει τον άνθρωπο σοφό. Όταν είναι στην λατρεία, εκεί είναι ο Θεός, οι άγιοι, όλη η κτίση. Όταν κανείς ζει μέσα στο σώμα της λατρείας, ζει στην κατάνυξη και την ζεστασιά αυτής της Λατρείας, είναι αδύνατον να θέλει εξωτερικές διαχύσεις και διασκεδάσεις. Έχει όλη την αίσθηση και την βίωση της ενότητας του σώματος της Εκκλησίας και της συνυπάρξεως και συμπορεύσεως με τους άλλους.

Ο άνθρωπος που δεν μπορεί να αισθάνεται τον συνάνθρωπό του, να τον χαίρεται, να τον ακολουθεί, να συμπορεύεται μαζί του, ο ακοινωνήτος, ο απομονωτικός -όχι ο άνθρωπος της πνευματικής, αλλά της ψυχικής μονώσεως- είναι ανίκανος να προσευχηθεί, να κάνει νήψι, να ενωθεί με τον Θεόν.

Η νήψις, η οποία φαίνεται «εξωτερικά» μία πράξη άκρας μονώσεως, είναι εν τέλει μία ενέργεια που δεν την κάνει μόνος του ο μοναχός, αλλά παρακολουθώντας κάποιον άλλον. Συγκεκριμένα η νήψις, η εγρήγορση του νου, είναι η κατ' εξοχήν λειτουργία του πνεύματός μας, το κυνηγητό και η παρακολούθηση του Αγίου Πνεύματος, ό,τι ανώτερο δηλαδή έχει χαρίσει στην ανθρώπινη ύπαρξη ο Θεός. Ο νους μας, το πνεύμα μας εγγίζει προς τον Θεόν και μας ενώνει μαζί του.

Νήψις επομένως είναι η μέθεξη του Αγίου Πνεύματος, το κατ' εξοχήν έργο και κατόρθωμα των μοναχών ως αποστόλων. Διότι, ποιός είναι απόστολος και ποιό είναι το έργο του; Απόστολος είναι αυτός που είδε και εκλήθη από τον Θεόν, που ενεργείται από τον Θεόν και με αυτήν την θεοφορία του μεταδίδει τον Θεόν στους άλλους. Αυτό ακριβώς είναι το έργο της μοναχικής μας πολιτείας.

Συνεπώς η νήψις είναι μία εν μονώσει ενέργεια, αλλά αποτελεί μία εσωτερική κοινωνία, μία αληθινή συνομιλία του μοναχού με τον Θεόν, μία -θα λέγαμε- μυστική έκφραση της αγάπης του Θεού στον μοναχό και της αγάπης του μοναχού στον Θεόν. Η νήψις δηλαδή αποτελεί την υπέρτατη εκδήλωση «κοινωνίας θείας φύσεως», κατά τον Απόστολο, και η οποία εκφράζεται ιδιαίτερα στην ερημητική ζωή, στους ησυχαστές, με τους οποίους όλοι θέλουμε να επικοινωνούμε. Θέλουμε να συμμετέχουμε στο θείο φως τους, να παίρνουμε από την λάμψη τους, από την χάριν τους, να δεχόμαστε τις συμβουλές τους σαν από το στόμα του Θεού. Να τους προσκυνούμε όπως τον Χριστόν. Αυτό το ζούμε και με τους παλαιούς, αλλά και με τους συγχρόνους, αγίους μας. Ποιοί είναι οι πιο αγαπητοί μας άγιοι; Οι ησυχαστές. Με αυτούς τους εν μονώσει αγίους νιώθουμε την πληρότητα της κοινωνίας του Αγίου Πνεύματος και τον φωτισμό Του, αυτοί νιώθουμε ότι μας καταλαβαίνουν και μας αποκαλύπτουν τον πραγματικό μας εαυτό, τις αμαρτίες, αλλά και τις καλές μας εφέσεις.

Η έκφραση της αληθινής μονώσεως του μοναχού έχει τα χαρακτηριστικά της χαράς, του σεβασμού, της προθυμίας και της ειρήνης. Απόδειξη της γνησιότητας αυτών των χαρακτηριστικών είναι η προς τους άλλους αγάπη και ότι η καρδιά του μοναχού είναι ανοικτή, «πλήρης», όπως λέγει ο Γέροντας, «απλότητος, ειλικρίνειας», χωράει τον άλλον όπως είναι. Δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες φιλίες και αλλότρια ενδιαφέροντα, δεν παρατηρεί ο ένας τον άλλον, «δεν πλήττει την καρδιάν του άλλου», δεν συμπεριφέρεται με αστεϊσμούς, αντίσταση, αντιλογία ή περιφρόνηση προς τον άλλο, δεν φιλονικεί, κοπιάζει με ιδρώτα χωρίς να γογγύζει, εναλλάσσει ευχάριστα την διακονία ή την υπακοή, προσδίδει χαρά στην αδελφότητα και συμβάλλει στην ενότητά της. Ο μοναχός έτσι έχει μέσα στον κοινό στίβο τον προσωπικό του αγώνα για να επιτύχει την μίμηση του Χριστού κατά το μέτρο της κλήσεως του καθενός.

Η διατήρηση της αληθινής μονώσεως μέσα στην κοινωνία των άλλων «που αποτελεί τον ιδανικό συνδυασμό χρειάζεται κάποιες προϋποθέσεις, κάποια εγρήγορση, κάποιον κόπο. Αναφέραμε ήδη μερικά απ' αυτά όπως τα παρέδωσε ο Γ. Αιμιλιανός και τα οποία εξηγούμε αναλυτικότερα παρακάτω.

(συνεχίζεται)